

Η ΝΕΑ

ΖΩΗ

ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΟΥ ΟΜΟΝΥΜΟΥ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ
ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ
ΕΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ,

ΕΤΟΣ Α΄.

ΜΑΡΤΙΟΣ 1905

ΑΡΙΘ. 7.

Δ. ΒΕΝΕΤΟΚΛΗΣ

Διευθυντής της Τοπικής Σχολής και του 'Αβερωφείου Γυμνασίου

Δ. ΒΕΝΕΤΟΚΛΗΣ

Ε «Νέα Ζωή» παραθέτουσα τὴν εἰκόνα τοῦ γεραροῦ διδασκάλου, ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς εἰκοσιπενταετηρίδος αὐτοῦ, καὶ χαρίττουσα τὰς κατωτέρω ὀλίγας γραμμάς, πέποιθεν ὅτι διερμηνεύει τὴν πρὸς τὸν εορτάζοντα ὀφειλομένην εὐγνωμοσύνην ὄχι μόνον τῶν μελῶν τοῦ ἡμετέρου Συλλόγου ἀλλὰ καὶ πάντων ὅσοι ἠτύχησαν νὰ διδαχθῶσι τὰ γράμματα παρ' αὐτοῦ· οἱ ἀντιπρόσωποι μιᾶς ἄλλης γενεᾶς Ἑλληνοπαίδων θὰ χαιρετίσωσι μετ' ὀλίγας ἡμέρας τὸν σεβαστὸν διδάσκαλον καὶ θὰ εὖρωσι βεβαίως τὰς καταλλήλους λέξεις ἵνα ἐκφράσωσι ζωηρῶς τὰ αἰσθήματα, ἅτινα τρέφουσι πρὸς αὐτὸν οἱ πολυάριθμοι μαθηταὶ του. Ἐν τῷ χαιρετισμῷ τούτῳ, ἐκπροσωπεῖται καὶ ὁ ἡμέτερος Σύλλογος, διότι τὰ μέλη αὐτοῦ ὑπῆρξαν μαθηταὶ τοῦ κ. Βενετοκλέους· ἀλλὰ τοῦτο δὲν εἶναι κώλυμα ὅπως ἐκδηλωθῇ καὶ ἀπὸ τῶν σιγῶν τῆς «Νέας Ζωῆς» ὅτι ζωηραὶ ἀναμνήσεις καὶ ἀνεξάλειπτοι ἐντυπώσεις ὑπαγορεύουσιν εἰς εὐγνώμονας μαθητάς.

Ἡ εἰκοσιπενταετής δράσις τοῦ κ. Δ. Βενετοκλέους, ὡς διευθυντοῦ τῶν Κοινοτικῶν ἡμῶν Σχολείων, ἔχει συνταυτισθῆ πρὸς τὴν ἀναμόρφωσιν καὶ ἀναδιοργάνωσιν τῆς ἑλληνικῆς παιδείας ἐν Ἀλεξανδρείᾳ. Πράγματι, εἰς αὐτὸν κατ' ἐξοχὴν ὀφείλεται ἡ σκόπιμος καὶ νοήμων ἐκείνη ἐνέργεια, χάρις εἰς τὴν ὅποian τὰ ἀτελῆ Ἐκπαιδευτήρια τῆς ἡμετέρας Κοινοτικῆς ἐξέικοντο βαθμηδὸν εἰς τὴν σημερινὴν τελειότητα, ἦν πάντες θαυμάζομεν γηθουσύνως. Ἄνευ τοῦ ἐνθέου ζήλου καὶ τῆς ζωηρᾶς μερίμνης τοῦ σεβαστοῦ διδασκάλου, ἡ πόλις τῶν Πτολεμαίων, ἦν ἐφώτισαν ἄλλοτε τὰ ἑλληνικὰ γράμματα, δὲν θὰ εἶχεν ἴσως νὰ ἐπιδείξῃ τὸ καλλιμάρμαρον Ἀθερώφειον, δι' οὗ ἀνευῶθησαν αἱ παραδόσεις τοῦ παρελθόντος καὶ ἐν ᾧ μορφοῦνται, ἀναπτύσσουσα τὸν νοῦν, διαπλάττουσα τὴν καρδίαν καὶ ἐξυψοῦσα τὸ φρόνημα, ἢ ἀνὰ τὴν Αἴγυπτον Ἑλληνίς νεολογία. Καὶ ὅτε εἶδε τὸν ὑποκάρδιον αὐτοῦ πτόθον ἐκπληρούμενον καὶ τὴν ἰδέαν ὑπὲρ ἧς εἰργάσθη, θριαμβεύουσαν, ὅτε εἶδε πᾶς κοινοτικὰ Σχολεῖα ἐγειρό-

μενα σεμνὰ καὶ μεγαλοπρεπῆ — μνημεῖον ἀφθάρτον τῆς φιλομουσίας καὶ φιλογενείας πλειάδος ἄλλης ἐθνικῶν ἀνδρῶν με κορυφαῖον τὸν ἀοίδιμον Γεώργιον Ἀβέρωφ — δὲν ἐθεώρησε τοῦτο ἀρκετὸν, ἀλλ' ἠθέλησε νὰ στερεώσῃ καὶ ἠθικῶς τὸ οἰκοδόμημα ἐξακολουθῶν νὰ διδάσκῃ, νὰ ἐπιβλέπῃ καὶ νὰ καθοδηγῇ ἐν ἡλικίᾳ, καθ' ἣν συνήθως οἱ ἄνθρωποι ἀναπαύονται ἐκ τῶν πνευματικῶν πόνων καὶ τῶν μεριμνῶν, ἅτινα συνεπάγεται τὸ βαρὺ ὑπόβλημα τοῦ Διευθυντοῦ τῶν Σχολείων· καὶ οἱ μαθηταὶ ἔχοντες συνειδητὴν τῆς μεγάλης ταύτης φυσίας ἀνταμείβουσι τὸν σεβαστὸν διδάσκαλον διπλασιάζοντες τὴν στοργὴν καὶ τὴν ἀφοσίωσιν, μετ' ἧς περιβάλλουσιν αὐτόν.

Ὅχι μόνον οἱ ἀποφοιτήσαντες ἐκ τῶν Κοινοτικῶν Σχολείων, ἀλλὰ καὶ σύμπασα ἡ ὁμογενὴς Παροικία γνωρίζει καὶ ἐκτιμᾷ τὰ σπάνια χαρίσματα τοῦ νοῦ, τοῦ ἤθους καὶ τῆς καρδίας δι' ὧν περικοσμεῖται ὁ γεραρὸς διδάσκαλος. Βαθὺς ἑλληνοστῆς, εὐδοκιμεῖ, ὅσον ὀλίγοι, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῶν ἀρχαίων συγγραφέων, οὓς ἐρμηνεύει μετ' ἐκπλησσοῦσης εὐχερείας· ἔχει δὲ τόσῃν εὐμεθοσίαν, ὥστε ἡ ἐρμηνεία καὶ τῶν δυσνοητοτέρων χωρίων, ἢ ἀνάλυσις καὶ τῶν περιπλοκωτέρων περιόδων ἀποβαίνει ἀπλή, σαφὴς καὶ διαυγής. Οὐδὲν λέγομεν περὶ τοῦ ἤθους, διότι ὁ κ. Βενετοκλῆς εἶναι ἡ ἀρετὴ προσωποποιημένη· καὶ αὐτὸς ἔτι ὁ Κάτω, οὐδὲν θὰ εὕρισκε νὰ ψέξῃ ἢ νὰ μεμφθῇ. Ἐκ τῆς καρδίας τέλος αὐτοῦ ἀναβλύζει διαρκῶς ἀγάπη ἀληθῶς εὐαγγελικῆ· ὁ κ. Βενετοκλῆς δύνεται νὰ καυχῆθῃ ὅτι οὐδένα ἔχει ἐχθρόν, ὄχι μόνον μεταξὺ τῶν συναδέλφων του καὶ τῶν χιλιάδων τῶν μαθητῶν του, ἀλλὰ καὶ μεταξὺ πάντων τῶν στρωμάτων τῆς κοινωνίας, ἐν μέσῳ τῆς ὁποίας ζῆ καὶ δρᾷ.

Τοιοῦτος, ἐν γοργοτάτῃ σκιαγραφίᾳ, ὁ πανηγυρίζων τὴν εἰκοσιπενταετηρίδα αὐτοῦ σοφὸς καὶ γεραρὸς διδάσκαλος, τοῦ ὁποίου τὸ μὲν ὄνομα προφέρεται ὑπὸ πάντων μετὰ σεβασμοῦ, ἢ δὲ εἰκὼν εἶναι κρηχαραγμένη βαθῶς ἐν τῇ καρδίᾳ παντὸς εὐτυχήσαντος νὰ χρηματίσῃ μαθητῆς του.

ΤΟ ΕΝ ΠΑΡΙΣΙΟΙΣ ΙΔΡΥΘΕΝ ΚΟΜΙΤΑΤΟΝ

Πρὸς ὑποστήριξιν

ΤῶΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΔΙΚΑΙΩΝ

ΚΡΑΥΓΗΝ ἀνακουφίσεως ἀφήκεν ἡ ψυχὴ παντὸς Ἑλλήνος, ὅτε πρὸ ὀλίγου ἐγνώσθη ἦ ἐν Παρισίοις Ἰδρυσις Φιλελληνικοῦ Κομιτάτου. Αἱ δὲ περὶ ἐπιτυχίας αὐτοῦ ἐλπίδες εἶναι τοσοῦτον μεγαλείτεροι καὶ βεβαίωτεροι, καθ' ὅσον καὶ πολὺ περισσύτερον ὑπερβάλλουσιν θέσιν κατέχουσιν οἱ εὐγενεῖς τούτου αὐτουργοί

ἐν τε τῇ Πολιτείᾳ καὶ τῇ Ἐπιστήμῃ, μεταξὺ τῶν ἐπιφανῶν ἀνδρῶν τῆς Γαλλίας. Καὶ ὅντως ὁ Ἑλληνισμὸς τῆς σήμερον, ἀγωνιζόμενος ἀγῶνα Τιτάνειον πρὸς περιφρονησιν καὶ περισυλλογῆν τῶν ἱστορικῶν καὶ ἐθνικῶν αὐτοῦ δικαίων, ἔπρεπε πρὸ παντὸς νὰ συγκινήσῃ τὰς εὐαίσθητους καρδίας τοῦ ἔθνους ἐκείνου ἕπερ ὑπὲρ πᾶν ἄλλο ἐγνώρισε καὶ ἠγωνίσθη αἰματηροῦς ἀγῶνας πρὸς ὑποστήριξιν τῶν ἀληθῶν φυσικῶν καὶ πολιτικῶν τοῦ ἀνθρώπου δικαίων. Τίς Ἑλλῆν δύνεται νὰ ἀγνοῇ τὰ περίσεμνα ὀνόματα ἀνδρῶν, οἱ οἱ Clemen-
genceau, ὁ Homolle, ὁ Reinach, ὁ Houssaye κτλ. ἵνα περιορισθῶμεν εἰς τοὺς κυριωτέρους; Τούτων ὁ μὲν πρῶτος κατέχει ἐπιφανεστάτην θέσιν μεταξὺ

των σημερινών πολιτικών ανδρών, ὁ δὲ δεύτερος ἐπὶ πολλὰ ἔτη διεύθυνε τὴν ἐν Ἀθήναις Γαλλικὴν ἀρχαιολογικὴν Σχολὴν ἔχει σήμερον τὴν γενικὴν διεύθυνσιν τῶν Μουσείων τῶν Παρισίων, ὁ δὲ τρίτος καὶ τέταρτος διαπρέπουσιν ἐν τοῖς πρώτοις μεταξὺ τῶν ἐπιφανῶν ποιητῶν καὶ φιλολόγων τῆς Γαλλίας.

Δὲν ἔπρεπε λοιπὸν νὰ παρέλθῃ ἀπαρτήρητος οὕτως εἰπεῖν καὶ ὑφ' ἡμῶν γεγονὸς τοιαύτης ἐπιβολῆς καὶ σπουδαιότητος, ὅπερ ἐπέρχεται ὡς ἐπικύρωσις καὶ ἀναγνώρισις τῶν δικαίων τοῦ Ἑλληνισμοῦ ὑπὸ τῆς ἀμερολήπτου φωνῆς τῆς δικαιοσύνης καὶ ἀληθείας, ἐκπροσωπούμενων διὰ τούτων περισέμων αὐτῶν ἔργων καὶ κηρύκων. Αἱ ἀλλεπάλληλοι φωναὶ διαμαρτυρίας, τὰς ὁποίας ἐρρήγγυε τὸ πολυπαθὲς ἡμῶν ἔθνος καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ ρηγνύῃ ἀκόμη, ποικιλαχῶς ἀδικούμενον καὶ ὑβρίζομενον, ἢ ἔλας κατεπιγοντο ἢ λῆαν ἀσθενῶς ἐπληττον τὰ δυσήκοα ὦτα τῶν διεπόντων τὰς τύχας τῶν ἀτυχῶν τῆς Ἀνατολῆς λαῶν. Διότι ἀντίπαλοι κατάρται καὶ βάρβαροι τὴν καταγωγὴν καὶ τὴν ἱστορίαν διὰ μισθίων καὶ καπήλων ὀργάνων τοῦ Τύπου ἐπὶ τοσοῦτον κατώρθωσαν νὰ δηλητηριάσωσι καὶ διαστρέψωσι τὴν κοινὴν γνώμην τῶν πεπολιτισμένων λαῶν, ὥστε διέτρεχον τὸν κίνδυνον νὰ σκληρωθῶσι καὶ αὐταὶ αἱ ἀρχαεῖς πεποιθήσεις τοῦ Ἑλληνος περὶ τῆς δυνάμεως τοῦ δικαίου καὶ τῆς ἀληθείας, ἐὰν δὲν κατεξανίσταντο αἱ συνειδήσεις τῶν εὐγενῶν τούτων ἀνδρῶν κατὰ τῶν ἀνεκδιηγῆτων τούτων φρικαλεοτήτων. Ἡ τοιαύτη παραβίασις καὶ παραποίησης τῶν φυσικῶν τοῦ ἀνθρώπου δικαίων, ἐπιρριπτομένη μετὰ τοσαύτης θρασυτητος καὶ ἀναιδεΐας κατὰ πρόσωπον τῆς ψυχρᾶς ἢ ἀναισθητοῦ διπλωματίας, εὐλόγως συνεκίνησεν εἰς ὑπερβολὴν τὰ ἐνδοξα ταῦτα τῆς Γαλλίας τέχνῃ. Καὶ λοιπὸν συνελθόντες οὗτοι συνέλαβον εὐγενεστάτην ἰδέαν, τὴν ἰδρυσιν Κομιτάτου, ὅπερ καὶ τοὺς γενναίους αὐτοῦ ἰδρυτὰς μεγάλως τιμᾶ, οὐχ ἦστον δὲ καὶ ἡμᾶς, τῶν ὁποίων τὰ δίκαια ἀναγνωρίζονται οὕτως ἐπισημῶς καὶ μέλλουσι νὰ προσπιζῶνται ὑπ' ἀνδρῶν τοιαύτης ἐπιβολῆς καὶ ἀξιώματος, οἵτινες πρόκειται νὰ καταλάβωσιν ἐπιφανεστάτην θέσιν μεταξὺ τῶν εὐεργετῶν τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Παρὰ τοὺς παλαιότερους λοιπὸν αἰετῆρους ὁμοεθνεῖς αὐτῶν (τοῦ 1823) τῶν ὁποίων τὴν μνήμην ἡ Ἑλληνικὴ εὐγνωμοσύνη ἐνεχάραξεν ἀνεξίτηλως γράμμασι ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῆς, ἃς τιμᾶ ἀπὸ τοῦ νῦν εὐγνωμῶν ὁ Ἑλληνισμὸς καὶ τοὺς εὐγενεῖς τούτους φίλους τοῦ ἀληθοῦς καὶ τοῦ δικαίου καὶ θερμοῦργοῦς τοῦ Ἑλληνικοῦ πνεύματος λάτρεις. Ἀλλὰ πρὸ παντὸς ἔχει καθήκον πᾶς ἀληθῆς Ἑλληὴν ὄχι μόνον διὰ λόγων ἀπειροῦ εὐγνωμοσύνης νὰ ἐπαίνῃ τὸ ἔργον καὶ τοὺς φιλανθρωποὺς τούτους Φιλέλληνας, ἀλλὰ καὶ πάσῃ δυνάμει νὰ τὸ υποστηρίξῃ, ἀναγνωρίζων τὴν σπουδαιότητα ἐκείνου διὰ τὰς τύχας τοῦ ἔθνους αὐτοῦ εἰς τὸσν κρισιμωτάτους καιρούς. Διότι βεβηχίως οὐδεὶς ἀγνοεῖ ὅπόσον ροπήν ἔχει καὶ βιρότητα εἰς τὰς σκέψεις καὶ κρίσεις τῶν Φιλελλήνων περὶ ἀνάγκης υποστηρίξεως τῶν δικαίων ἡμῶν καὶ ἢ ἡμετέρα κατὰ δυνάμιν ἐνεργὸς καὶ δραστηρία σύμπραξις. Ἰπὸ τού-

των σκέψεων ἀγομένη καὶ ἢ « Νέα Ζωή » ὄχι μόνον εὐγνωμῶν ἐπικροτεῖ τὸ ἔργον καὶ τοὺς εὐγενεῖς ἰδρυτὰς, ἀλλὰ καὶ νομίζει ὅτι ἐκπληροῦ πόθον τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ Ἑλληνισμοῦ παραλαμβάνουσα ἐκ τῆς Ἀλεξανδρινῆς Réforme (τῆς 6 Φεβρουαρίου 1905) τὸ κατωτέρω δημοσιεύμενον πρόγραμμα τοῦ Κομιτάτου. Καθιστώσα δὲ τοῦτο γνωστὸν εἰς τοὺς ἐν Αἰγύπτῳ Ἑλληνας καὶ ἀναγνώστας αὐτῆς ἐπικαλεῖται τὴν συνδρομὴν ἐκάστου εἰς ἔργον τοσαύτης σπουδαιότητος διὰ τὰς τύχας τοῦ ἔθνους ἡμῶν, ἐνθυμυμένων πάντοτε τὸ « σὺν Ἀθηνᾶ καὶ χεῖρα κίνει ».

Πρόγραμμα

τοῦ ἐν Παρισίοις Φιλελληνικοῦ Κομιτάτου.

« Ὁ Ἑλληνισμὸς διέρχεται κρίσιν τοσοῦτον ὀξεῖαν ὥστε νὰ ἐμβάλλῃ εἰς ἀνησυχίαν τοὺς φίλους τῆς Ἑλλάδος. Οἱ ἀλύτρωτοι Ἑλληνες ἐνακοποιήθησαν καὶ ἠπειλήθησαν ὑλικῶς καὶ ἠθικῶς καὶ ἐπὶ ἐν αὐτῇ αὐτῶν τῇ ὑπάρξει ὑπὸ τῆς Ὀθωμανικῆς τυραννίδος, ὑπὸ τῶν πλεονεξιών τῶν ἀντιζήλων αὐτοῦ χριστιανικῶν λαῶν, ὑπὸ τῆς νωθρότητος τῆς Εὐρωπαϊκῆς διπλωματίας, ὑπὸ τῆς ψυχρότητος τῆς κοινῆς γνώμης. Ὅθεν ἔχουσι ἀνάγκην ὑπερασπίσεως καὶ εἶναι ἀξιοὶ αὐτῆς μεθ' ἑλας τὰς κατηγορίας, ἃς ἐκτοξεύουσι κατ' αὐτοῦ εἴτε ἀντίπαλοι ἐμπαθεῖς εἴτε φίλοι ἐξηπατημένοι, τὸ μὲν διότι τοῦτο συμφέρει εἰς τὴν ἰσορροπίαν τῶν δυνάμεων τῆς Ἀνατολῆς καὶ εἰς τὰς Εὐρωπαϊκὰς δυνάμεις, τὸ δὲ καὶ διὰ τὸν πρὸς τὸ δίκαιον σεβασμὸν κατὰ τῆς τυραννίδος τῆς Ὀθωμανικῆς κυβερνήσεως καὶ τῶν πλεονεξιών τῶν ἄλλων χριστιανικῶν λαῶν, τὸ δὲ διότι εἶναι ὁ ἀρχαιότατος καὶ κυριώτατος ἀντιπρόσωπος τῆς ἰδέας τοῦ δικαίου, διότι τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος εἶναι τὸ μᾶλλον ἀνεπτυγμένον καὶ πεπολιτισμένον τῶν ἔθνων τῆς Ἀνατολῆς, ὅθεν καὶ μάλιστα ἀξίον νὰ τύχῃ τοῦ δικαίου ἐν ταῖς ἀπαιτήσεσιν αὐτοῦ.

Διὰ τοῦτο ἐλήφθη ἀπόφασις νὰ ἰδρυθῇ Κομιτάτον πρὸς ὑποστήριξιν τῶν δικαίων αὐτοῦ. Οὐδεὶς λόγος οὐτε περὶ προνομίων, οὐτε περὶ συμφερόντων οὐτε περὶ ἐγωϊστικῆς ἀποκλειστικότητος, οὐτε περὶ οὐδενός, ὑποτρέφοντος ζηλοτυπίας ἢ δυσμενείας. Οἰανδήποτε συμπάθειαν καὶ εὐγνωμοσύνην καὶ ἂν ἐμπνέῃ ἢ Ἑλλάς, οὐδαμῶς ἐπιθυμοῦμεν προτιμήσεις, οὐδὲ εἶναι τὸ ἔργον ἡμῶν ἔργον πολέμου, ἀλλ' ἔργον εἰρήνης καὶ δικαιοσύνης, ὅθεν καὶ ἐπικαλούμεθα ὑπὲρ αὐτῆς μόνον ὅ,τι ἔχει τις καθήκον κοινωνικὸν νὰ ἐπικαλεῖται ὑπὲρ τοῦ πλησίον, τὸ δίκαιον.

Ζητοῦμεν λοιπὸν διὰ τοὺς Ἑλληνας καὶ κατ' ἀκολουθίαν διὰ πάντας τοὺς χριστιανούς, διὰ τοὺς Ὀθωμανούς πάσης θρησκείας καὶ γλώσσης, διὰ τοὺς Τούρκους αὐτούς, τοὺς δυστυχεστάτους ἴσως πάντων τῶν ὑπάρχοντων τοῦ Σουλτάνου, τὰς οὐσιώδεις ἐγγυήσεις τῶν ἀναγκαίων ἐλευθεριῶν, τὴν ἀσφάλειαν τῆς ζωῆς, τῆς τιμῆς, τῶν ἐμπορικῶν συμφερόντων, τῶν θρησκευτικῶν πεποιθησεων, τῆς παιδαγωγικῆς καὶ ἠθικῆς δράσεως, τὸ δίκαιωμα τοῦ συζητεῖν εἰς ἐπαρχιακὰς καὶ δημαρχιακὰς συνελεύσεις, τὰς τοπικὰς αὐτῶν ὑποθέσεις καὶ τὰ γενικὰ συμφέροντα.

Οὐδὲν ὑπάρχει ἐν τούτῳ τὸ ἀντικείμενον εἰς τὴν συντηρητικὴν πολιτικὴν τῶν δυνάμεων, οὐδὲ τὸ ἀπειλοῦν τὴν ἀκεραιότητα τοῦ Ὀθωμανικοῦ κράτους, διότι τὸ ἀριστον μέσον τῆς συντηρήσεως αὐτοῦ εἶναι τὸ νὰ καθιστᾶ τις αὐτὸ κατάλληλον πρὸς οἰκισιν. Ἐν ἐνδεχομένη μεταβολῇ τοῦ πολιτικοῦ καὶ ἠθικοῦ καθεστώτος ἐκάστη ἐθνότης θὰ ἐλάμβανεν ἐκασταχοῦ τὴν θέσιν τὴν ὀριζομένην ὑπὸ τῆς ἀριθμητικῆς δυνάμεως, τῆς εὐφυΐας καὶ τῆς δραστηριότητος αὐτῆς καὶ ἐὰν ποτε ἐμελλε νὰ συμβῇ μεταπολίτευσις, τὸ πείδιον τῆς δράσεως ἐκάστου ἔθνους θὰ ἦτο ἐκ τῶν προτέρων περιωρισμένον εἰς τὰς ὑπὸ τῆς φυλῆς κατεχομένης χώρας καὶ ὑπὸ τοῦ πνεύματος αὐτῆς κατακτηθείσας.

Ἐνομίσαμεν ὅτι τοῦτο τὸ πρόσωπον τοῦ ὑπερασπιστοῦ τοῦ δικαίου ἤρμοζεν ὄχι μόνον εἰς τὰς φιλελληνικὰς συμπαθείας, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς φιλανθρωπικὰς παραδόσεις τῆς Γαλλίας καὶ συνεβιάζετο πρὸς τὰς πολιτικὰς βλέψεις τῆς ἡμετέρας Ἀνατολικῆς πολιτικῆς καὶ ἀνήκε δικαίως εἰς τοὺς πολίτας τοῦ μόνου εὐρωπαϊκοῦ κράτους, ὅπερ οὐδένα συμφεροντολογικὸν ἢ ἐγωϊστικὸν σκοπὸν ἐπιδιώκει ἐν Ἀνατολῇ.

Πρὸς πλήρη ἐπιτέλεσιν αὐτοῦ οὐδαμῶς ἔχομεν ἀνάγκην ὅπλων οὐδὲ πολεμικοῦ θησαυροῦ· διότι ἐπιθυμοῦμεν νὰ ἐπενεργήσωμεν ἐπὶ τῆς κοινῆς γνώμης καὶ μόνον τὸν λόγον χρησιμοποιοῦμεν ὡς ὄργανον καὶ ἐπὶ μόνῃς τῆς δυνάμεως τῆς ἀληθείας ὑπολογίζομεν, τῆς ὁποίας ἢ γνώσις καὶ ἢ μετάδοσις θὰ εἶναι ὁ μόνος σκοπὸς ἡμῶν. Θὰ προσάγωμεν εἰς τὰς ἐρεῦνας ἡμῶν καὶ τὰς ἐκθέσεις ἑλα τὰ ἐχέγγυα τῆς ἀμεροληψίας καὶ ἔλην τὴν αὐστηρότητα τῆς ἐπιστημονικῆς μεθόδου. Αἱ ἐρεῦναι καὶ ἢ κριτικὴ ἡμῶν θὰ ἐξασηθῶσιν ἀφ' ἑνὸς μὲν ἐπὶ πασῶν τῶν πληροφοριῶν τῶν ἀναφερομένων εἰς τὰς καταχρήσεις, ἀδικίας καὶ βιαιοπραγίας, ὑπὸ τῶν ὁποίων πάσχουσιν οἱ Ἑλληνες καὶ ἐν γένει οἱ χριστιανοὶ καὶ λοιποὶ κάτοικοι τῆς Τουρκίας, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἐπὶ τῶν παραπόνων, αἰτιάσεων, εὐχῶν καὶ σχεδίων διοικητικῆς μεταρρυθμίσεως τῶν πληθυσμῶν, ἐπὶ στατιστικῶν, αἵτινες δυστυχῶς ἔχουσιν ἀνάγκην μεγάλης ἐπιφυλάξεως, διὰ τῶν ὁποίων τὰ διάφορα ἔθνη προσπαθοῦσι νὰ ἀποκαταστήσωσι τὰ δικαιώματα ἢ τὰς ἀπαιτήσεις αὐτῶν.

Θὰ εὔρωμεν ἐν αὐταῖς ταῖς στατιστικαῖς, ἂν μὴ τι ἄλλο, τοῦλάχιστον τὴν ἀπόδειξιν τῆς μοναδικῆς ζωτικότητος καὶ εὐρυτάτης ἐκτάσεως τῶν Ἑλλήνων καὶ γενναιότητος μεθ' ἢς οἰκοδομοῦσιν Ἐκκλησίας, κτίζουσι Σχολεῖα, ὑπερασπιζοῦνται καὶ διαδίδουσι τὴν ἑαυτῶν γλῶσσαν. Ἐὰν στρέψωμεν τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὰς Ἀθήνας αὐτάς, ἢ πρόδοσις τοῦ πλοῦτου καὶ τοῦ ἐμπορικοῦ ναυτικοῦ, ἢ ἀνάπτυξις τῆς γεωργίας καὶ τοῦ ἐμπορίου, αἱ εὐτυχεῖς ἀπόπειραὶ ποικίλης βιομηχανίας, ἢ πνευματικῆς ὠθησις, ἢ περιέργεια, εὐφυΐα καὶ ἐπιτηδεύτης πρὸς πᾶσαν γνῶσιν καὶ πράξιν, θὰ παρουσιάσωσιν εἰς ἡμᾶς τοὺς Ἑλληνας αἰετοπεκετημένους τὰ πολυτιμώτατα καὶ λαμπρότατα αὐτῶν πλεονεκτήματα καὶ ἐπομένως δυνάμει ἀκόμη νὰ ἀγαπῶμεν τὴν Ἑλλάδα καὶ δικαιοῦμεθα νὰ ἐπιφυλάττωμεν εἰς αὐτὴν ἐν Ἀνατολῇ ἐν τῶν πρώτων προσώπων καὶ μίαν τῶν καλλιτέρων θέσεων.

Τὸ Κομιτάτον ἡμῶν δὲν θὰ ἰδύνατο νὰ ζῇ ἀνευ ταμείου, ὅπερ θὰ ἠθέλομεν ἰκανὸν διὰ τὰς ἐρεῦνας, δημοσιεύσεις καὶ λόγους ἡμῶν. Δὲν φιλοδοξοῦμεν πλοῦτον, δυνάμενον νὰ διεγείρῃ ὑπονοίας περὶ τῆς χρήσεως αὐτοῦ εἰς ἔργα ἀλλότρια εἰρήνης. Τὸ ἐλάχιστον τῆς συνδρομῆς (5 φράγκα) εἶναι ἀπόδειξις τῆς ἀληθείας καὶ καθαρότητος τῶν σκοπῶν ἡμῶν. Ἐὰν εὐρεθῶσιν εὐεργεταὶ γενναῖοι, τότε θὰ ἔχωμεν ὑπόλοιπον χρήμα, καὶ θὰ μεταχειρισθῶμεν τοῦτο ἵνα ἀνακουφίσωμεν ἰκανὰς ἀθλιότητας καὶ ἀνεγείρωμεν ἐρεῖπια πλεῖστα, ὥστε μηδεὶς νὰ μεμφθῇ ἡμᾶς ὡς ἀνεπιτυχῶς χρησιμοποιοῦσαντες αὐτό.

Ὅ,τι πρὸ παντὸς θέλομεν εἶναι ἢ ἠθικὴ δύναμις, ἢ τῆς κατακτᾶ τὴν ἰδέαν καὶ ταύτην θὰ πορισθῶμεν ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ καὶ τῆς ἀθηνικότητος τῶν μελῶν τοῦ Κομιτάτου ».

Ἡ προδωρικὴ Διεύθυνσις

HOMOLLE Πρόεδρος
GRIMANELLI Γραμματεὺς
GEORGES CLEMENCEAU
DENYS COCHIN
HENRY HOUSSAYE
THÉODORE REINACH

Γ. Ι. ΓΑΥΠΗΣ

ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΡΑΒΙΚΗΣ ΠΟΙΗΣΕΩΣ

Ἰπὸ τοῦ Ἀρχιμανδριτοῦ

ΗΛΙΑ ΔΙΠ

Πρώην Καθηγητοῦ τῆς Ἀραβικῆς ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ τοῦ Σταυροῦ, καὶ ἐν τῷ Ἀδερφοφίῳ Γυμνασίῳ.

(Συνέχεια καὶ τέλος)

Ὁ δὲ δεύτερος ἦτο ὁ « Ὁμάρ Ἰβν Ἀλφάριδ » ἐγεννήθη ἐν Αἰγύπτῳ τῷ 1181 μ. Χ., καὶ ἐν αὐτῇ ἀπέθανε τῷ 1235 μ. Χ. Ἀνήκε δὲ εἰς τὴν σχολὴν μουσικιστῶν τινῶν μαμαθανῶν γινωσκομένων ὑπὸ τὸ ὄνομα « Ἀσσοφία », ἢ τῆς ἐπωνυμίας φαίνεται σχηματισθεῖσα ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς λέξεως « Σοφοί », ἢ ἐκ τῆς Ἀραβικῆς « Σοφ » (ἦτοι ἔριον), ἴσως διότι οἱ τῆς σχολῆς ταῦτης ὁπαδοὶ συνειθίζον νὰ περιβάλλωνται ποδήρη ἐξ ἐρίου χιτῶνα, καὶ τότε ἢ λέξις « Σοφία » τρόπον τινὰ ἀνίστασθαι πρὸς τὴν λέξιν « ρασσοφοί ». Διήγον δὲ οἱ τῆς σχολῆς ταῦτης ὁπαδοὶ λιτότατον καὶ λίαν ἐνάρετον βίον, ἐν προσευχαῖς αἰετοπεκετοῦ ἀσχολούμενοι καὶ ἐν μουσικῇ τινι μετὰ τοῦ Θεοῦ συνομιλία ἐνδιατρίβοντες. Τοιοῦτος ἦν καὶ ὁ περὶ

Νῦν δὲ παρατίθημι καὶ τὴν μετάφρασιν περικοπῆς ἀντικείμενον ἐχούσης τὴν ἐμφάνειαν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐκ τινος μακρᾶς αὐτοῦ ὁδῆς ἐν ἣ ἐξιστορεῖ τὰ διάφορα γεγονότα, ἅτινα ἐξετυλίχθησαν ἐν Αἰγύπτῳ κατὰ τὰς διαφόρους ἐποχὰς ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων. Ἐχει δὲ αὕτη ὡς ἐξῆς :

Ἰησοῦς ἐγεννήθη καὶ ἅμα αὐτῷ Συντετέθη τὸ πρῶτον, καὶ τούτῳ ὁμοῦ Τὸ μεγάλυμον ὄντως, γενναῖόν τε πάν, Τὸ τῆς γνώσεως φῶς δωρεῶν τε πληθῆς. Κατηνυγᾶσθη δὲ κόσμος καὶ πέρατα γῆς Τοῦ τεχθέντος παιδὸς τῷ ἐκλάμπρῳ φωτί. Καὶ ὀρθρίσαν ἐξῆλθε τὸ θαῦμα Χριστοῦ, Ὡς Ἡοὺς ἐκπορεύεται αἶγλη ἐν γῆ, Τὴν τε γῆν τοὺς τε κόσμους αὐτῆς ἐμπιπλῶν, Καὶ ἡ κτίσις μαρμαίρει ἀπλέτῳ φωτί. Οὐδαμῶς ἀπειλῆ, οὐδὲ κράτος οὐδέν, Οὐδ' ἐκδίκησις ὅλων οὐδὲ τις αἰχμηΐ, Οὐδὲ βρόμος μαχῶν, οὐδ' αἱμάτων χοῆ.

Βασιλεὺς ἐνδιαίτημα ἔσχε τὴν γῆν, Ἔως οὐ ἐκορέσθη καὶ τότε αὐτῷ, Ὡς αὐτὴ ἀνεπλήρωσε γῆν οὐρανός. Καὶ ὑπήκουσαν τούτῳ καθάπερ Θεῷ Τῶν γερόντων τινὲς ἀσθενεῖς ταπεινοί, Ὡν τοὺς νόμους ἠδπάσαντο δῆμοι πολλοί, Βασιλεῖς τε καὶ νόες καὶ ἄνδρες σοφοί. Καὶ ἐν τόπῳ παντὶ οὗτοι ἐστῆσαν γῆς, Καὶ εἰς πᾶσαν κατέπλευσαν πόντου ἀκτῆν. Εἰσελθόντας δ' εἰς Θῆβας προφρόνως αὐτοῦς Ἐπεδέξαντο ἄνδρες ἐν Θῆβαις σοφοί, Οἱ τὰ τούτων μυστήρια θέμενοι νῶ Παρεδέξαντο ῥάδιον γὰρ τοὺς σοφοὺς Γευσάμενους νοεῖν τὸ ὀρθὸν κἀλνθές. Καὶ εὐθέως κατέστη μονὴ ὁ ναός, Καὶ ἰδοὺ ἡ μονὴ εὐφροσύνη καὶ φῶς. Καὶ αἱ Θῆβαι λοιπὸν καὶ ἡ Μέμφις ὁμοῦ, Καὶ ὁ Νεῖλος αὐτός, καὶ ἡ τούτου κοιλάς, Κράτος πάντα κατέστη Χριστῷ Ἰησοῦ. Καὶ γὰρ πᾶσα ἡ γῆ, καὶ ὁ ἅπας αἶθρ Τοῦ Κυρίου τυγχάνουσι κτῆμα αἰεί. Οἱ προφῆται δ' εἰσὶ τάλνθοῦς βασιλεῖς, Οἷς ἀγάπην καὶ πίστιν ὁμνῶσι λαοί. Τὰς θρησκείας δὲ μόνον ἀνοῦνται βροτοί Κακοδαίμονες ὄντες καὶ ἄγαν οἰκτροί. Οὐ γὰρ νεύσει οὐδέποθ' ὁ Μέγας Θεός Ἐκλιπεῖν τὴν πρὸς πίστιν ἀνθρώπων ροπήν, Ἔως ἐστὶ πατέρων υἱῶν τ' ἀμοιβή.

Ἐντὶ παντὸς ἄλλου σχολίου σημειωτέον, ὅτι ὁ τοὺς ἀνωτέρω στίχους ποιήσας τυγχάνει μωαμεθανός καὶ δὴ φανατικός τοῦλάχιστον ὑπὸ ἐθνικὴν ἐποψίν, ἵνα κατανοηθῆ, ὅπως ἐπέδρασαν ἡ εὐρωπαϊκὴ παιδεία ἐπὶ τοῦ ποιητικοῦ αὐτοῦ πνεύματος. Εἰ καὶ προλαβόντως εἶπον, ὅτι ἐκ πάντων τῶν συγχρόνων ποιητῶν θέλω ἀρκεσθῆ εἰς τὴν μνεῖαν μόνων τῶν δύο εἰρημένων, ἐν τούτοις ἀσύγγνωστος παράλειψις θὰ ἦτο, ἐὰν παρειρχόμεν ἐν πλήρει σιγῇ τὸ μέγα γεγονός, τὸ συντελεσθὲν κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος 1904 ἐν τῷ κόσμῳ τῆς Ἀραβικῆς ποιήσεως, ὅπερ εἶναι ἡ ἐκδοσις ὑπὸ τοῦ μεγάλου Ἀραβὸς φιλόλο-

γου «Σουλεϊμάν Ἀλβουστάνη» τῆς ὑπ' αὐτοῦ ἐκπονηθείσης μεταφράσεως τῆς τοῦ Ὀμήρου Ἰλιάδος εἰς ἔμμετρον λόγον, δι' ἧς ἐπληρώθη, εἰ καὶ κατὰ μετάφρασιν, τὸ μέγα ὑπολειπόμενον κενὸν ἐν τῇ Ἀραβικῇ ποιήσει, ὅπερ ἦν ἡ μέχρι τούδε παντελής ἔλλειψις ἐξ αὐτῆς τοῦ ἐπικοῦ κλάδου, τοῦ ἄλλως λίαν σπουδαίου, καθὰ πηγῆς καὶ ἀφετηρίας τυγχάνοντος τῶν λοιπῶν. Ἐπειδὴ δὲ περὶ τῆς ἐν λόγῳ λίαν πολυτίμου μεταφράσεως ἀπαιτεῖται ὅλως ἰδιαίτερα μελέτη, διὰ τοῦτο ἀρκούμαι νῦν νὰ εἶπω περὶ αὐτῆς, ὅτι εἶναι ὁ μέγιστος καὶ τιμαλφέστατος ἀδάμας, δι' οὗ συνεπληρώθη ὁ διάκοσμος τοῦ στέμματος τῆς Ἀραβικῆς ποιήσεως.

Καὶ ταῦτα μὲν ἐν συντόμῳ περὶ τῆς Ἀραβικῆς ποιήσεως· περὶ δὲ ποιήσεως ἐν γένει τί πρῶτον, τί ὕστερον ἐγκωμιάζων τις νὰ εἶπῃ; ὅ,τι καὶ ἂν ἐπαινήσῃ τις ἦτιον τῆς ἀληθείας ἐρεῖ. Εἶναι συνελόντ' εἰπεῖν ἄβυσσος ἰδεῶν, καθαρὰ καὶ διαυγής, ἐν τῷ βάθει τῆς ὁποίας διορᾷ τις τὴν θεῖαν δύναμιν ἢ εἶναι μᾶλλον κλιμαξ ἔννοιῶν εἰς τὸν οὐρανὸν ἀφικνουμένη, τῆς κορυφῆς τῆς ὁποίας ἀπτεται ἡ χεὶρ τοῦ δημιουργοῦ. Εἰ δὲ τις λεπτῶν κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἦτιον αἰσθημάτων εὐμοιρῶν, τοσοῦτον θαυμασμὸν ἐπιείγεται νὰ ἀπονεύμῃ πρὸς τὸ ἀρρητον αὐτῆς κάλλος καὶ τὸ ἐξαιρετον χάρισμα τῶν ἀξίων αὐτῆς μυσταγωγῶν, ὁποῖον ἄρα ἀγάπην, λατρείαν καὶ ἀφοσίωσιν, τὸ γένυ ἐκάστοτε κλίνων εὐλαβῶς ἀφείλει νὰ προσφέρῃ εἰς τὸν Πατοδύναμον καὶ Πάνσοφον ποιητὴν τοῦ παντός;

ΤΕΣΣΑΡΑΚΟΣΤΗ

Ἐσίγησεν ὁ θόρυβος ἀσμάτων ἀνοσίων,
Ὁ σάλος ὁ ἀνιάρδος χορῶν ἐλευθερίων·
Κατέπανσαν οἱ γέλωτες τῶν μετημφισμένων,
Ὁργάνων ἦροι ὄχληροί, κραυγαὶ τῶν μαινομένων

Ἐκόπασεν ἡ ἐξαψις ἀγρίας τρικυμίας,
Ἡδοικῆς παραφορᾶς βεβήλου εὐωχίας·
Ἐκ τοῦ βορβόρου τῶν παθῶν ἀρίσταται τὸ σῶμα,
Καὶ ἀνατείνει ἡ ψυχὴ παρήγορον τὸ ὄμμα.

Ἐκ τῶν βλεφάρων ἔπεσε τὸ στρώμα τῆς ἰλῆος·
Ὁ καταρράκτης αἶραι τῆς παρ.λῆς ἀγ.λῆος·
Τὸν ροῦν ἡμῶν τὸν φωτεινὸν οὐδὲν ἐπισκοτιζει
Καὶ διαυγῆς ὁ ὄφθαλμὸς πρὸς ὕψος ἀτερίζει.

Τοῦ Παραδείσου ἐξωσθεῖς τὸν Ὀργισ αἰτιῶται,
Γυμνὸς καὶ πένης ὁ Ἀδάμ, κ' ἐν θλίψει πλανᾶται·
Τὴν ἀμαρτίαν κατιδὼν Θεὸν ἐπικαλεῖται,
Προσβλέπει τὸν Παράδεισον καὶ εἴσοδον αἰτεῖται...

Καιρὸς νηστείας, προσευχῆς! Καιρὸς τῆς ἐγκρατίας!
Τὸν ροῦν μας ἄς ὑψώσωμεν με συντριβὴν καρδίας,
Πρὸς Ἐρα, Πατοδύναμον, Οὐράνιον Πατέρα!
Πρὸς τὴν τοῦ Θείου Ἀντροποπροσέσωμεν
[Μητέρα!]

Ἀσκήσωμεν τῶν ἀρετῶν τὴν πρώτην σωφροσύνην,
Ἀγνείαν καὶ πραότητα καὶ τὴν δικαιοσύνην!
Ἐκ τῆς ψυχῆς ἀφέλωμεν τὴν πᾶσαν πονηρίαν
Καὶ καθαροὶ αἰτήσωμεν ἐξ ὕψους σωτηρίαν!

Τὸ τοῦ Παιρός μας ὄνομα ἄς ἐπικαλεσθῶμεν·
Τῆς ἀμαρτίας ρικηταὶ καιρὸς ν' ἀναφανῶμεν!
Μὲ τόλμην ἄς συντρίψωμεν τὴν πέτραν τοῦ θηρίου,
Τὴν κεφαλὴν τοῦ δράκοντος, τοῦ κήτους τοῦ ἀγρίου.

Εἰς τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸν προσέλωμεν γεν-
[ραῖοι!]

Στέφανοι δάφνης εὐθαλοῦς μᾶς ἀγαμέρον ρεοί...
Εἰς τὰ τῆς Νίκης ἱερά καὶ εὐαγγῆ τεμέρη,
Τοὺς ρικητὰς θὰ στέψωσι λενχίζοντες Παρθέροι!...

Πέραν ἐκεῖ τίς ζεῖδαροι προῆ κατευοδοῦται;
Τίς χώρα Παραδείσιος ἐνώπιον ἀπλοῦται;...
Εἶν' ἡ προῆ τοῦ ἔαρος, ἢ τῶν ὀνείρων χώρα!
Εἶνε τοῦ Ἐὐαγγελισμοῦ ἐγγὺς ἡ Θεία ὥρα!

Ἔτοιμοι πάντες ἔστωσαν! Πιστοί, καθαρισθῶμεν!
Τὴν Ἑβδομάδα τῶν Παθῶν μὲ θάρρος ἄς
[δεχθῶμεν.

Τὴν Ἐδλογίαν τ' οὐρανοῦ, ἄς ἔχωμεν ἀσπίδα,
Καὶ τὴν τῆς Ἀραστάσεως ἀθάνατον Ἑλλίδα!

Ἐν Θεσσαλονίκῃ.

ΚΩΝΣΤ. Ι. ΣΤΑΜΑΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΗΜΑΤΑ

ΤΑ ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

ΠΡΟ ὀλίγου χρόνου ἐξέδωκεν ἡ ἔταιρεία «ὁ Ἑλληγισμὸς» τὰ «Μακεδονικὰ Τραγοῦδια» τοῦ ἐθνικοῦ μας ποιητοῦ Γεωργίου Στρατήγγη. Ἐν τῷ προλόγῳ ὁ δαφνηστεφῆς ποιητὴς ἐκθέτει δι' ὀλίγων τῆν ἱστορίαν καὶ τὸν σκοπὸν αὐτῶν.

«Ἐκαστον βιβλίον», λέγει «ὅπως κάθε πρᾶγμα εἰς τὸν κόσμον τοῦτον, ἔχει τὴν ἱστορίαν του. Καὶ τὰ «Μακεδονικὰ τραγοῦδια» ἔχουν τὴν ἰδικὴν των. Εἰν' ἐμπνευσμένα ἔλα, ἐκτὸς ὀλίγων, ἀπὸ τὴν φιλοπάτριδα δράσιν τοῦ ἐθνικοῦ Ἀποστόλου κυρίου Νεοκλέους Καζάτζη, εἰς τὸν ὅποιον τὰ ἀφιερῶ. Ἡ σύλληψις των

ἐγένετο κατὰ τὸ πρὸς τιμὴν του δεθὲν γεῦμα ἐν τῷ Ἀκταίῳ τὴν 15 Ἰανουαρίου 1904, τὸ ὅποιον εἶχα τὴν εὐτυχὴν ἰδέαν νὰ διοργανώσω μετ' ἄλλων ἀξιολόγων συμπολιτῶν μου καὶ κατὰ τὸ ὅποιον μοὶ ἀπεκαλύφθη, ὡς ἐν ἀστραπῇ ἡ Ἑλληνοπρεπῆς καὶ εὐγενῆς ψυχὴ τῶν συμπολιτῶν μου, τῶν ὁποίων τὰ δάκρυα κατὰ τὴν ἀξιωματημὸν ἐκείνην ἐσπέραν περισυνέλεξα εἰς τὰ ἄδута τῆς ψυχῆς μου ὡς ἄλλους τόσους ἀδάμαντας καὶ μαργαρίτας πρώτου μεγέθους».

«Τὰ Μακεδονικὰ τραγοῦδια» δὲν ἔχουν ἄλλον σκοπὸν, εἰμὴ ν' ἀφυπνίσουν τοὺς σκλάβους ἀδελφούς μας, καὶ διὰ τοῦτο ἠδύναντο νὰ φέρουν ἐπίσης τὸν τίτλον «Τραγοῦδια τῶν σκλάβων». Ἐὰν ἔχουν καὶ τὴν εὐτυχίαν νὰ τοὺς συγκινήσουν, νὰ τοὺς παρηγορήσουν, νὰ ἐμπνεύσουν εἰς αὐτοὺς τὴν ἐλπίδα καλλιτέρας τύχης, αἰσιωτέρου μέλλοντος, ὁ Τραγουδιστὴς των ἐπραγματοποίησε τὸ ὀραϊότερον ὄνειρον τῆς ζωῆς του».

Ἐκ τῶν 37 ἐν ἔλφ τραγοιδιῶν παραθέτομεν ἐνταῦθα τὸ «Μίσος», τοὺς «Ραγιᾶδες» καὶ τὸ «Ἑλληγ καὶ Βούλγαρος».

Ἀγάπην γλυκεῖα τῆς Πατρίδος,
Στὰ στήθη μου κρούου βαθεῖα,
Μ' ἐσένα θεᾶ τῆς Ἑλπίδος,
Κι' ἀναφτε τῆς ἔχτρας φωτιά,
Ἀγάπην γλυκεῖα τῆς Πατρίδος!

Τὸ Μίσος, τὸ Μίσος, νὰ ψάλλω
Τῶν σκλάβων τὸ μαῦρο θεό,
Ποῦ κάνουν τρανὸ καὶ μεγάλο
Τὸν κάθε γενναῖο λαό,
Τὸ Μίσος, τὸ Μίσος θὰ ψάλλω.

Τοῦ Μίσους τὸ πνεῦμα μᾶς δίνει
Φτεροῦγα τοῦ θάρρους γοργή,
Καὶ δύναμι ὁ πόνος μᾶς χύνει
Στὰ στήθη καὶ δημιουργεῖ,
Τὸ Μίσος τὸ θάρρος μᾶς δίνει.

Καῦμοί, στεναγμοὶ καὶ μαρτύρια
Τὸ ἐδύσαξαν μαῦρων αἰῶνων,
Καὶ βάσανα ἀνήκουστα μύρια
Τὸ ἀνέθρεψαν χιλίων ἀγῶνων,
Καῦμοί, στεναγμοὶ καὶ μαρτύρια.

Τοῦ Γένους ἐσεῖς οἱ δασκάλοι,
Βαφτίστε μαῦτὸ τὰ παιδιὰ,
Ἵταν γίνουν μιὰ μέρα μεγάλοι,
Νὰ τῶχουν βαθεῖα ὅσπιν καρδιά,
Τοῦ γένους ἐσεῖς, ὦ δασκάλοι!

Μ' αὐτὸ 'νε γεμάτη ἡ Ἱστορία
Σὲ κάθε σελίδος γράμμη
Τοῦ Κρούμιου σαῦτῆ τὰ θερία
Θὰ 'δῆτε ὅδε κάθε στιγμή,
Μαῦτὸ 'νε γεμάτη ἡ Ἱστορία.

Στῶν λύκων αὐτῶν τὴν ἀγέλην,
Στῶν τίγρεων αὐτῶν τὴ φωνά,
Ἐμπρός τους κ' οἱ Τοῦρκοι εἶν' ἀγγέλοι,
Κ' Ἐδὲμ εἶνε τοῦ Ἄδου ἡ σπληνά,
Στῶν λύκων αὐτῶν τὴν ἀγέλην.

ἄρα

Τὸ βρέφος σου θρέψε, μητέρα,
Μὲ μῖσος γιὰ πρώτη τροφή,
Λιοντάρι νὰ γίνῃ ἐκεῖ πέρα
Ποῦ οἱ σκλάβοι θρηνοῦν ἀδελφοί,
Τὸ βρέφος σου θρέψε, μητέρα.

ἄρα

Ἀγάπη γλυκεῖα τῆς Πατρίδος,
Στὰ στήθη μου κούψου βαθεῖα
Μέσ' ἐνα, ὦ θεὰ τῆς Ἑλλάδος
Κι' ἀναψτε τοῦ μίσους φωτιά,
Ἄγάπη γλυκεῖα τῆς Πατρίδος!

ΟΙ ΡΑΓΙΑΔΕΣ

(Δημοτικὸ τραγοῦδι *)

Ἀκόμη αὐτὴν τὴν ἄνοιξι
Κι' αὐτὸ τὸ καλοκαίρι,
Ὅσο νὰ θῆσῃ ὁ Μόσκοδος,
Τὸν πόλεμο νὰ φέρῃ
Εὐπνήσετε βαρυσόμοιροι
Καὶ δόλοιοι Μακεδόνας,
Ποῦ στὴ σκλαβιά στενάζετε
Ἀμέτρητους αἰῶνας,
Μὲ μῖσος καὶ μέκδικση,
Προσμένετε τὴν ὥρα,
Νὰ διώξετε τὸ Βούλγαρο,
Ἀπ' τὴν πανώρηα χώρα

ἄρα

Εἶν' ἀδελφὸς τοῦ Μόσκοδου,
Κι' ὄλο ζητάει ν' ἀρπάξῃ,
Καὶ με τὰ μαῦρα νύχια του,
Ὅρμῃ νὰ σᾶς σπαράξῃ

ἄρα

(*) Τὸ τραγοῦδι αὐτὸ ἐψάλλετο πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ Ὀρλώφ, ὅταν ἤλπιζον οἱ δυστυχεῖς προπάτορές μας ὅτι θὰ τοὺς ἐλευθερώσῃ ἡ ἐμδόξος Ρωσσία.

Κρύψτε τὸν πόνο ποῦχετε,
Καὶ πνίξετε τὸ δάκρυ,
Ὡς ποῦ νανάψῃ ὁ πόλεμος,
Μιὰ μέρα ἀπ' ἄκρη σᾶκρη,

ἄρα

Κάποτε αὐτοὺς νὰ ψάλλετε,
Τοὺς φλογεροὺς μου στίχους,
Νὰ συνειθίστε ἴστων μαχῶν,
Καὶ ἴστων βροντῆς τοὺς ἤχους,

ἄρα

Ἡ λευθεριά δὲν δίνεται,
Μὴ σᾶς πλαναίει τὸ ψέμα!
Μὲ τὸ τουφέκι παίρνεται,
Μονάχα καὶ μετὸ αἶμα,

ἄρα

Ἄν δὲ βαφτίσετε τὴ γῆ,
Μὲ τὸ αἶμα τοῦ Βουλγάρου,
Μιὰ μέρα σκλάβοι ἀλύτρωτοι,
Θὰ γίνετε τοῦ Τσάρου,

ΕΛΛΗΝ ΚΑΙ ΒΟΥΛΓΑΡΟΣ

Φυλὴ τῶν Μογγόλων, γεννὰ τῶν Ταρτάρων
Ποῦ σᾶχει ξεβράσει σκοτάδι Ταρτάρων
Καὶ τοῦ Ἄδου ἡ φωνά,
Καὶ σᾶθρεψαν λύκοι, ὦ βάροβαρε Σκύθη,
Καὶ κρύβεις ἀρκούδας καρδιά μεσ' στὰ στήθη,
Ἀνθρώπου σταλιά.

ἄρα

Τὸν Ἕλληνα ξέρεις. Αὐτὸς γιὰ πατέρα
Τὸν Ἥλιο δοξάζει κύμνει γιὰ μητέρα
Θεοὺς γιὰ προγόνους. Τὸ φῶς ἔχει γάλα,
Κεῦρῃκε τὰ Ὁραῖα, Ἰψηλὰ καὶ Μεγάλα
Σαυτὴ τὴν πηγὴ.

ἄρα

Σὺ, πρόμαχος, λέγεις, πῶς εἶσαι τῶν σκλάβων,
Ποῦ τόπλο σέλῦτρωσε Ρώσσω καὶ Σλάβων,
Ποῦ χίλια τὸ γένος σου ξέχασες χρόνια,
Καὶ τόνομα σου ἴταν ὡς χτέες καταφρόνια,

ἄρα

Ἄνθρωποι, λέγεις, πῶς εἶσαι τῶν σκλάβων,
Ποῦ τόπλο σέλῦτρωσε Ρώσσω καὶ Σλάβων,
Ποῦ χίλια τὸ γένος σου ξέχασες χρόνια,
Καὶ τόνομα σου ἴταν ὡς χτέες καταφρόνια,

Ὁ Βούλγαρος, ὁ Ἕλληνας, ἀντίθεση αἰώνια
Τὸ φῶς, τὸ σκοτάδι ἢ φλόγα, τὰ χιόνια
Ἡ νύχτα, ἡ αὐγή
Ἀλήθεια εἶν' ὁ Ἕλληνας, ὁ Βούλγαρος ψέμα,
Διψοῦμε γιὰ ἰδέα, διψοῦνε γιὰ αἶμα,
Λυσσοῦν γιὰ σφαγὴ.

ἄρα

Πονεῖς γιὰ τοὺς σκλάβους; Σὲ ποιὰν ἱστορία
Βωμοὺς εἶχες στήσει στὴν Ἐλευθερία;
Αἰώνια τροφὴ σου ἐστὶ εἶχες τὸ ψέμα,
Καὶ μέσ' στὰ κρανία πιετό σου τὸ αἶμα,
Ἄσφαλις, ἀσπαγί;
Ἄσφαλις, ἀσπαγί;
Ἄσφαλις, ἀσπαγί;
Ἄσφαλις, ἀσπαγί;

ἄρα

Ἄσφαλις, ἀσπαγί;
Ἄσφαλις, ἀσπαγί;
Ἄσφαλις, ἀσπαγί;
Ἄσφαλις, ἀσπαγί;
Ἄσφαλις, ἀσπαγί;
Ἄσφαλις, ἀσπαγί;
Ἄσφαλις, ἀσπαγί;
Ἄσφαλις, ἀσπαγί;

ἄρα

Ἄσφαλις, ἀσπαγί;
Ἄσφαλις, ἀσπαγί;
Ἄσφαλις, ἀσπαγί;
Ἄσφαλις, ἀσπαγί;
Ἄσφαλις, ἀσπαγί;
Ἄσφαλις, ἀσπαγί;
Ἄσφαλις, ἀσπαγί;
Ἄσφαλις, ἀσπαγί;

ἄρα

Ἄσφαλις, ἀσπαγί;
Ἄσφαλις, ἀσπαγί;
Ἄσφαλις, ἀσπαγί;
Ἄσφαλις, ἀσπαγί;
Ἄσφαλις, ἀσπαγί;
Ἄσφαλις, ἀσπαγί;
Ἄσφαλις, ἀσπαγί;
Ἄσφαλις, ἀσπαγί;

ΕΠΙΔΡΑΣΙΣ

ΤΩΝ ΣΚΑΝΔΙΝΑΒΙΚΩΝ ΦΥΛΩΝ

ΕΝ Τῃ ΑΝΑΠΤΥΞΕΙ ΤΟΥ ΜΕΤΑΓΕΝΕΣΤΕΡΟΥ

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΠΟ Τὸν ἀνωτέρω τίτλον ἐδημοσιεύθη ἐν τῇ «Κυανῇ Ἐπιθεωρήσει» ὀλόκληρος ὁ λόγος τοῦ σοφοῦ χημικοῦ Berthelot, ὃν ἐξεφώνησε κατὰ τὸ πέρασ τοῦ λήξαντος ἔτους εἰς τὸ συμπόσιον τῆς διεθνούς διαιτησίας, διοργανωθὲν πρὸς τιμὴν τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ Δανικοῦ, Νορβηγικοῦ καὶ Σουηδικοῦ Κοινοβουλίου. Ὁ ἐνδοξος σοφὸς ὁμιλεῖ πρῶτον περὶ τοῦ σκοποῦ τῆς ἐπὶ τὸ αὐτὸ συνελεύσεώς των, εἶτα περὶ τῆς ἐπιδράσεως τῶν ἐθνῶν εἰς τὸ ἀνήκουσιν οἱ συνδαιτυμόνες ἐπὶ τοῦ νεωτέρου πολιτισμοῦ, καὶ τέλος περὶ τῆς θέσεως καὶ ἐπηρέας τῆς ἐπιστήμης δι' ἧς τελεσφόρως θ' ἀποσκορακισθῶσι οἱ ἀσπονδοὶ τῆς προόδου ἔχθροί, ἢ

ἀρχέγονος ἀμάθεια καὶ ὁ ἀρχέγονος φανατισμὸς, καὶ δι' ἧς θέλει ἐπιτευχθῆ «ἡ διπλῆ αὐτὴ χίμαιρα τοῦ παρελθόντος, ἡ διπλῆ πραγματικότης τοῦ μέλλοντος: ἡ ἐλευθέρω δημοσπονδία τῶν πεπολιτισμένων κρατῶν τῆς Εὐρώπης καὶ Ἀμερικῆς, καὶ ἡ παγκόσμιος εἰρήνη».

Ἐκ τοῦ ἀξιοσπουδάστου τούτου λόγου μεταφέρομεν περικοπὰς τινὰς τὰς σπουδαιοτέρας:

«Κατὰ τὸν μεσαίωνα, ἐποχὴν τῆς ὑπεροχῆς τῶν Σκανδιναβικῶν φυλῶν, οἱ τῆν μοναρχατοριαν τῶν θαλασσῶν κατέχοντες Vikings σας, τὸ ἕναρον τοῦτο ἔλυν τῶν μεγάλων λαῶν, ἐπὶ δύο αἰῶνας ἐπεξέτειναν τὴν δράσιν των ἐφ' ἔλων τῶν εὐρωπαϊκῶν παραλίων, τῆς Βαλτικῆς καὶ τῆς Βορείου θαλάσσης, τοῦ Ἀτλαντικοῦ καὶ τῆς Μεσογείου. Ἰδρυσαν ἐν Ρωσσία τὰ états varègues δηλαδὴ τὴν πρώτην ὀργανώσιν τῆς μετέπειτα τοσοῦτον ἀξιοσημίσης αὐτοκρατορίας ἀπὸ τῆς ἰσλανδίας, τὰς ὄχθας τῶν Βρετανικῶν πολιτειῶν, τὴν βόρειον Γαλλίαν, τὴν νότιον Ἰταλίαν, καὶ ἡ ἐπιρροή των ἠκτινοβόλησεν ἀπὸ τῆς Βορείας Ἀμερικῆς μέχρι τοῦ Ἀρχιπελάγους καὶ τῆς Βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας, μέχρι τῆς Μαύρης θαλάσσης καὶ τῆς Γεωργίας. Πανταχοῦ ὁπόθεν διήλθον, ἐσπειραν διαρκῆ σπέρματα καὶ τὰ ἴχνη των διαμένουσι βαθέως ἀποτυπωμένα»

«Ἡ σπουδαιότης τῆς ἐπιδράσεως τῶν Σκανδιναβικῶν λαῶν ἐν τῇ πολιτισμῷ καὶ τῇ ἐλευθερίᾳ τῶν θρησκευτικῶν πεποιθήσεων καὶ ἰδεῶν, ἐξεδηλώθη ἐκ νέου ἐναργέστατα κατὰ τὸν XVII αἰῶνα, καθ' ἣν στιγμὴν ἡ Καθολικὴ ἀντίδρασις ἠπέλει νὰ καταπνίξῃ ἐν τε τῇ Γερμανίᾳ καὶ τῇ λοιπῇ πεπολιτισμένῃ Εὐρώπῃ πᾶσαν ἐλευθερίαν ἐν τῇ θρησκείᾳ, τῇ ἐπιστήμῃ, τῇ σκέψει. Οἱ Δανοὶ πρῶτοι, ἀπεδύθησαν εἰς ἀγῶνα κατὰ τῆς τότε πανισχύρου Αὐστρίας, ἀλλὰ καὶ οἱ Σουηδοὶ δὲν ἤργησαν νὰ μιμηθῶσι τὸ παράδειγμα τῶν γειτόνων των, κατ' ἀρχὰς μόνον ἐπειτα ὅμως εἶχον συνεπίκουρον καὶ τὴν Γαλλίαν τὴν ὁποῖαν ἐρχεσθε σήμερον νὰ ἐπισκεφθῆτε.

Δὲν πρόκειται τῶρα περὶ ἔργου ἀπαιτοῦντος πάλιν, ὅπως κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Τριακονταετοῦς πολέμου, ἀλλὰ περὶ ἔργου εἰρηνοποιήσεως, τὴν ἐπίτευξιν τοῦ ὁποῖου ἐπιδιώκομεν ὁμοῦ ἐπὶ τῇ ἐλπίδι νὰ τὸ καταστήσωμεν παγκόσμιον καὶ ὀριστικόν.

Διὰ τὸ καινοφανὲς τοῦτο ἔργον ἡ συνδρομὴ πάντων εἶναι ἀναγκαῖα καὶ σεῖς ἔχετε τὴν δικαίαν ἀπαιτήσιν ὅπως οἱ σκανδιναβικοὶ λαοὶ διαδραματίσῃ ἐν τῇ πραγματοποιήσει τῆς ἐκπολιτιστικῆς ταύτης ἐπιχειρήσεως πρόσωπον περιφανὲς ἐξ ἴσου πρὸς τὸ διαδραματισθὲν κατὰ τὸν τότε πόλεμον. Πρὸς ἐπίτευξιν ἔχετε πᾶν τὸ ἀναγκαῖον: τὴν εἰς πᾶσαν πρωτοβουλίαν ἀπαιτούμενην ἐνεργητικότητά, τὴν ὑψηλὴν πνευματικὴν μόρφωσιν μηδὲλως ὑστεροῦσαν τῆς μορφώσεως ἄλλου λαοῦ καὶ μᾶλλον εὐνοουμένου ὑπὸ ἐποψιν ἀριθμοῦ καὶ ὑπὸ ἐποψιν κλίματος, μεγάλους ἄνδρας πρωτοστατοῦντας εἰς πᾶσαν πρόβον ἐκπολιτιστικῆν.

Τίς δύναται νὰ παραγνωρίσῃ τὴν σπουδαιότητα τῶν ἐκπαιδευτικῶν ἰδρυμάτων σας, Πανεπιστημίων, ἐπι-

στημονικῶν καὶ φιλολογικῶν Ἀκαδημιῶν, μουσείων καὶ σχολῶν παντὸς εἴδους, καὶ προπάντων τὴν τῶν μεγαλοφυῶν ἀνδρῶν σας, διὰ τῶν ὁποίων τὰ εκπαιδευτήρια ταῦτα ζῶσι καὶ παράγουσι; Θέλω νὰ ὀμιλήσω περὶ τῶν μεγάλων σας καλλιτεχνῶν, περὶ τῶν ἄλλοτε καὶ σήμερον εἰς ὅλον τὸν κόσμον διασημῶν φιλολόγων σας, περὶ τοῦ Scheele καὶ Berzeluis μεταξὺ τῶν ἰδρυτῶν τῆς χημείας, τοῦ Arsted ὅστις ἀνεκάλυψε τὸν ἠλεκτρομαγνητισμὸν, τοῦ Thorwalden καὶ τῶν διαφόρων καλλιτεχνῶν σας. Ἔχετε τοὺς μεγάλους ἐξερευνητὰς τῶν πολιτικῶν θαλασσῶν, τὸν Nordenskiold καὶ Nansen ἀνταξίους διαδόχους τῶν ἀρχαίων Vikings, ἔχετε τὸν Ibsen, ἕνα τῶν καινοτομιστῶν τοῦ νεωτέρου θεάτρου, τὸν Brandès τὸν μέγαν κριτικόν, τὸν τόσον βαθύν καὶ πρωτότυπον φιλόσοφον Bjoernson καὶ τόσοὺς ἄλλους τοὺς ὁποίους δὲν δύναμαι νὰ ἀπαριθμήσω ἐνταῦθα· ἐν συντόμῳ ἔχετε πλειάδα μεγαλοφυῶν ἀνδρῶν, δικαιωνζόντων τὴν δρᾶσιν τῶν σκανδιναβικῶν φυλῶν ἐπὶ τῆς ἀναπτύξεως τοῦ νεωτέρου πολιτισμοῦ. Ἡ δέξις των εἶναι ἡ κοινὴ κληρονομία τῶν τριῶν ἐθνῶν σας· εἶναι ὡσαύτως ἡ κληρονομία συμπάσης τῆς ἀνθρωπότητος!

Ὁ νεώτερος πολιτισμὸς ὀφείλει νὰ ἐδράζηται ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἐπὶ τῶν διακηρυχθεισῶν ὑπὸ τῆς λογικῆς καὶ τῆς φιλοσοφίας ἀρχῶν, δυνάμει τῶν ὁποίων οὐδεὶς δικαιούται νὰ ἐπιβάλῃ τὸ κράτος τοῦ διὰ τῆς βίας· πᾶσα ἐξουσία ὀφείλει νὰ ἐδράζηται ἐφεξῆς ἐπὶ τῆς ἐλευθέρως συγκαταθέσεως τῶν λαῶν οὐδεμία διένεξις μεταξὺ τῶν λαῶν ὀφείλει νὰ καταλήγῃ εἰς τὴν ὑποδούλωσιν τῶν πολιτῶν, εἰς τὸν διαμελισμὸν τῶν χωρῶν, καὶ τὴν διαρπαγὴν τοῦ ἰδιωτικοῦ καὶ δημοσίου πλοῦτου, τοῦ ἠττηθέντος ὑπὸ τοῦ νικητοῦ.

Ἡ ἐπιστήμη ἄλλως τε μᾶς διδάσκει ὅτι ὁ πόλεμος καὶ ἡ λεηλασία δὲν εἶναι τὰ ἀληθῆ καὶ διαρκῆ μέσα πρὸς ἀπόκτησιν τῆς εὐμαρείας καὶ τῆς εὐτυχίας. Καταστρέφουσι τὸν καρπὸν τῆς ἐργασίας τῶν ἠττηθέντων παραδίδοντες αὐτὸν εἰς τὴν ἀπόλυτον ἐξουσίαν τῶν νικητῶν οἵτινες τὸ συνηθέστερον ταχέως σπαταλῶσι τὰ κακῶς ἀποκτηθέντα ἀγαθὰ. Οὐτε ὁ πόλεμος οὔτε ἡ βία δημιουργοῦσι νέαν πηγὴν πλοῦτου ἐν τῷ κόσμῳ. Πᾶς πλοῦτος πρέπει νὰ εἶναι ὁ καρπὸς τῆς ἐργασίας· ἀλλ' ἡ ἐπιστήμη μόνη τὸν αὐξάνει ἀπαύστως. Ναί! Αἱ μόναι ἀνεξάντλητοι πηγαὶ πλοῦτου καὶ ἰσχύος, εἶναι ἐκεῖναι τὰς ὁποίας ἡ νεωτέρα ἐπιστήμη πολλαπλασιάζει καθ' ἑκάστην πρὸς ἀγαθὸν τῶν ἀνθρώπων, διὰ τῆς εἰρηλικῆς χρησιμοποίησεως τῶν φυσικῶν δυνάμεων τὰς ὁποίας ἡ ἐργασία τῶν ἐργατῶν καὶ τῶν ἀγροτῶν χρησιμοποιεῖ καὶ γονιμοποιεῖ. Τὸ ἔργον τῆς ἐπιστήμης ἠῤῥῆσε πρὸ πάντων πρὸ δύο αἰῶνων ἀναγκαζούσης νὰ ὑποχωρήσῃ πρὸ αὐτῆς ἡ ἀρχέγονος ἀμάθεια, ὁ ἀρχέγονος φανατισμὸς, ἡ ἀρχέγονος βαρβαρότης. Ἡ Ἐπιστήμη ἐδίδαξε τὴν ἐπιμύηκυσιν τοῦ μετρίου βίου τῶν ἀνθρώπων, τὴν προφύλαξίν των κατὰ κλίμακα καθ' ἑκάστην μεγαλειτέραν ἀπὸ τῆς ἀσθενείας καὶ τῶν ἀλγηδόνων, τὴν καταπολέμησιν τῆς δυστυχίας, τὴν ἀνάπτυξιν τῆς εὐζωίας καὶ τοῦ πλοῦτου τῶν λαῶν καὶ τῶν ἀτόμων, ταυτο-

χρόνως δὲ τὴν ἐκπαίδευσιν καὶ τὴν ἀμοιβαίαν αὐτῶν ἀφοσίωσιν. Ἴδου θησαυροὶ τοὺς ὁποίους ἄμεσον ἐνδιαφέρον ἔχομεν νὰ πολλαπλασιάσωμεν ἐφεξῆς· πᾶσα Φυλὴ ἐν τῷ μέλλοντι ὀφείλει ν' ἀκολουθήσῃ τὴν λευκὴν ἐσθῆτα τοῦ ἀσπίλου ἀμνοῦ.

Τοιοῦτον τὸ ἰδεώδες τὸ ὁποῖον διακηρύττει ἡ λογικὴ καὶ ἡ ἐπιστήμη, ἐρειδόμεναι ἐπὶ γνώσεως ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον βαθείας ὡς πρὸς τὴν κοινωνικότητα τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, τῶν ἐνστικτικῶν τῆς, καὶ ἐπομένως ὡς πρὸς τὴν ἀλληλεγγύην μόνην θεμελιώδη καὶ ἀσφαλῆ βάσιν τῆς κατ' ἀτομα καὶ κοινωνίας ἠθικῆς.

Ἀναμφιβόλως ἡ πραγματοποίησις τοῦ ἰδεώδους τούτου, ἔπως πάντων τῶν ἄλλων, δὲν δύναται νὰ εἶναι οὔτε ἀκαριαία οὔτε ἀπόλυτος· ἀναμφιβόλως ἡ βασιλεία τῆς ἀληθείας τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς ἀγάπης οὐδέποτε θὰ εἶναι ἀπόλυτος ἐν τῷ κόσμῳ. Ἀλλὰ πὸ καθήκον μας, ἡ θέλησις μας εἶναι νὰ τεινώμεν ἀκαταπόνητοι δι' ἀδιαλείπτου ἐργασίας νὰ ἐπιτύχωμεν τὸν θρίαμβόν τῆς ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον εἰς τὰς μεταξὺ τῶν λαῶν καὶ ἀτόμων σχέσεις.

Τοιοῦτος εἶναι ὁ ὑπὸ τῆς ἐταιρίας μας διὰ τὴν διεθνήν διαιτησίαν ἐπιδιωκόμενος σκοπός. Ἡ ἐν τῷ χώρῳ τούτῳ συνέλευσίς μας εἶναι· νέον δείγμα τῆς ἐπιθυμίας τῶν πεπολιτισμένων ἐθνῶν ἔπως διὰ τῆς εἰρηλικῆς καὶ πολιτικῆς ἔδου ἐπιτελήται ὁ συμβιβασμὸς τῶν διαφορῶν των, δηλαδή ἡ διπλῆ αὐτῆ χίμαιρα τοῦ παρελθόντος, ἡ διπλῆ πραγματικότης τοῦ μέλλοντος· ἡ ἐλευθέρω ὁμοσπονδία τῶν πεπολιτισμένων κρατῶν τῆς Εὐρώπης καὶ Ἀμερικῆς καὶ ἡ παγκόσμιος εἰρήνη».

Ἀθήναι Φεβρουάριος 1905.

Π. Α. Π.

ΕΙΣ ΦΙΛΟΣΟΦΟΥΣ

Υ Π Ο

Τ Α Σ Σ Τ Ε Γ Α Σ

Τί μαρθάνει τις βλέπων διὰ τῆς θυρίδος του.

3 Μαρτίου.

Μοιτῆς εἶπεν ὅτι ἡ ζωὴ ἦτο τὸ ὄνειρον σκιάς· κάλλιον θὰ ἔποιε νὰ παραβάλῃ ταύτην πρὸς νύκτα πυρετώδη! Ὅποιοι ἐναλλαγὰι κινήσεων καὶ ὕπνου! Ὅποιοι κακουχία, ἀφυπνίσματα καὶ ἀναφαινόμεναι ἐπιθυμίας! Ὅποῖον χάος ἀπεικονισμάτων ὀδυνῶν ἢ συγκεχυμένων. Πάντοτε μεταξὺ τῆς ἀναπαύσεως καὶ τῆς ἀγρυ-

πνίας μάτην ζητοῦσι τὴν γαλήνην. Τὰ δύο τρίτα τοῦ ἀνθρωπίνου βίου κατασπαταλῶνται εἰς τὸ δισταίνειν, τὸ δὲ ἕτερον εἰς τὸ μετανοεῖν.

Ὅταν λέγω ἀνθρώπινον βίον ἐννοῶ τὸν ἐμόν! ἐσμέν οὕτω πεπλασμένοι, ὥστε ἕκαστος ἡμῶν νομίζει ἑαυτὸν ὡς τὸ κάτοπτρον τῆς κοινωνίας. Τὸ συμβαῖνον ἐν τῇ καρδίᾳ ἡμῶν δεικνύει ἀλανθάστως ἡ παγκόσμιος ἱστορία. Πάντες οἱ ἀνθρωποὶ προσομοιάζουσιν οἰνόφυλγι, προαγγέλλοντι σεισμόν, ἐπειδὴ αἰσθάνεται ἑαυτὸν κλονούμενον.

Καὶ διατὶ εἰμὶ εὐμετάβλητος καὶ περιδεής, ἐγώ, δυστυχῆς ἐφήμερος τοῦ κόσμου, ἐκπληρῶν ἐν γωνίᾳ τὸ ἄσημον ἔργον μου, καὶ οὐ τὸ ἔργον χρησιμοποιοῦσι χωρὶς νὰ προσέχωσιν εἰς τὸν ἐργάτην; Λέγω τοῦτο πρὸς σέ, ἀόρατε φίλε, δι' ὃν αἱ γραμμαὶ αὐταὶ χαράσσονται· ἀδελφεῖ ἀγνωστε, ὃν οἱ μονάζοντες προσκαλοῦσιν εἰς τὰς ἀγωνίας των, μύστα ἰδανικῆ, πρὸς ὃν ἀπευθύνονται πᾶσαι αἱ μονολογία, καὶ οἵτινες εἴσθε τὸ φάντασμα τῶν ἰδίων ἡμῶν συνειδήσεων.

Μέγα συμβεβηκὸς ἐπιγίνεται ἐν τῇ ζωῇ μου! Ἐν τῷ μέσῳ τοῦ μονοτόνου στενωποῦ ὃν διαλαύνω ἡσύχως καὶ μὴ σκεπτόμενος, δίοδος αἴφνης ἀνοίγεται. Δύο δρόμοι παρίστανται, ἐν οἷς ὀφείλω ἐκλογῆν· ὁ εἰς εἶναι συνέχεια ἐκεῖνου, ὃν μέχρι τοῦδε ἠκολούθησα· ὁ ἕτερος πλατύτερος, δεικνύει ἐκπληκτικὰς σκηνογραφίας· ἐπὶ τοῦ πρώτου οὐδεὶς φόβος καὶ ὀλίγη ἐλπίς· ἐπὶ τοῦ ἄλλου οἱ μεγάλοι κίνδυνοι καὶ αἱ ὑπέρπλοιοι ἐπιτυχία. Πρόκειται, ἐνὶ λόγῳ, νὰ μάθω ἐὰν θὰ ἐγκαταλείψω τὸ λιτὸν γραφεῖον, ἐφ' οὗ ὄφειλον ν' ἀποθάνω, διὰ μίαν τῶν τολμηρῶν τούτων ἐπιχειρήσεων, ἔπου ἡ τύχη μόνη εἶναι ταμίας!

Ἀπὸ χθὲς σκέπτομαι, παραβάλλω καὶ μένω ἐκκρεμής.

Πόθεν θὰ ἔλθῃ τὸ συμβουλευσόν με φῶς;

Κυριακὴ 4. — Ἴδου ὁ ἥλιος ἐξέρχεται τῶν ὀμίχλων τοῦ χειμῶνος· τὸ ἔαρ προσεγγίζει· δροσερὸς ἀήρ ἤρχεται ἐπὶ τῶν στεγῶν, καὶ τὸ καρυόφυλλον μου ἀρχεται ν' ἀνθῆ.

Ἐδρισκόμεθα εἰς τὴν γλυκεῖαν ταύτην ἐποχὴν, τὴν τόσον ἐξυμνισθεῖσαν παρὰ τῶν αἰσθητικῶν ποιητῶν τοῦ δεκάτου ἔκτου αἰῶνος: Εἶναι ἡ ἐποχὴ αὐτῆ τῶν ῥόδων καὶ τῶν ἴων κτλ.

Τὸ κελάδημα τῶν πτηνῶν μὲ καλεῖ· ἐπαι-

τοῦσι τὰ ψυχία, τὰ ὁποῖα δι' αὐτὰ σπεῖρω ἐκὰστην πρωίαν. Ἀνοίγω τὴν θυρίδα καὶ ἡ σκηνογραφία τῶν στεγῶν φαίνεται μοι ἐν ὄλῃ τῇ μεγαλοπρεπεῖᾳ αὐτῆς.

Ὅστις οἰκεῖ τὰς πρώτας ὀροφὰς δὲν ὑποπτεῖει ποσῶς τὴν τερπνὴν ποικιλίαν παρομοίου ὀρίζοντος. Οὐδέποτε ἐθαύμασε τοιαύτην σύμπλεξις κορυφῶν στεγῶν, ἃς ἡ κέραμος χρωματίζει· δὲν ἔχει ρίψει τὸ βλέμμα ἐπὶ τῶν κλιτυῶν τῶν στεγῶν, ἐν αἷς κυμαίνονται οἱ φαιδροὶ κήποι τῶν τῆς στέγης φεγγιτῶν, ἐπὶ τῶν μεγάλων σκιῶν, ἃς ἡ δαίλη ἐπεκτείνει ἐπὶ τῶν σχιστολιθοσκεπῶν ἐπικλίσεων καὶ ἐπὶ τῆς διαυγείας τῶν ὑέλων, ἃς πυρπολεῖ ὁ δύων ἥλιος! οὐδέποτε ἐσπούδασε τὴν ἀνθολογίαν τῶν πεπολιτισμένων Ἀλπεων, ἃς ἐπικαλύπτουσιν οἱ λειχῆνες καὶ τὰ βρύα· οὐδαμῶς γινώσκει τοὺς ἀπείρους κατοίκους, κατοικίζοντας ταύτας ἀπὸ τοῦ μικροσκοπικοῦ ἐντόμου μέχρι τῆς οἰκιακῆς γαλῆς, τῆς ἀλώπεκος τῶν στεγῶν αἰεὶ ἰχνηλατούσης ἢ ἐνεδρευούσης· τέλος οὐδέποτε παρέστη εἰς ἀπείρους τοῦ ὀμιχλώδους ἢ αἰθρίου οὐρανοῦ θεᾶς.

Ποσάκις αἰ τῆς ἀναπαύσεώς μου ἡμέραι παρήλθον ἐν τῷ θαυμάζειν τὸ ἔξοχον τοῦτο θέαμα, ἐν τῷ διορᾶν τὰ ζοφερὰ ἢ θελκτήρια ἐπιεσόδια, ἐν τῷ ἐρευνᾶν ἐν τῷ ἀγνώστῳ τούτῳ κόσμῳ τὰ περιηγητικὰ πάθη, ἅπερ οἱ ὀφίπλοιοι περιηγητὰι ζητοῦσι χαμηλότερον.

Ἐννάτη πρωϊνὴ ὥρα. — Ἀλλὰ διατὶ ἄρα γε οἱ πτερόεντες γείτονες

δὲν ἐλαφυραγωγῆσαν εἰσέτι τὰ αὐτοῖς διεσπαρμένα πρὸ τῆς θυρίδος μου ψυχία; Βλέπω αὐτοὺς ἀφιπταμένους, ἐπανερχομένους, καθημένους ἐπὶ τοῦ ὀρόφου τῶν θυρίδων καὶ πιπίζοντας ἐπειδὴ βλέπουσι τὸ συμπόσιον, ἔπερ, εἰσὶ τόσον ὠκεῖς συνήθως νὰ καταβροχθίσωσιν! Ἡ παρουσία μου δὲν τὰ ἐκφοβίζει· τὰ ἔχω συνειθισμένα νὰ τρώγωσιν ἐν τῇ χειρὶ μου. Πόθεν λοιπὸν προέρχεται ὁ φοφοδεὴς αὐτος δισταγμός; ἔχω παρατηρήσει καλῶς, ἡ στέγη εἶναι ἐλευθέρω, αἱ γειτονικαὶ θυρίδες εἶναι κλεισμέναι· θρίπτω τὸν ἐκ τοῦ προγεύματός μου μείναντα ἄρτον, τέλος τὰ ἐλκῶν δι' ἀφθονωτέρου συμποσίου... οἱ πιπιισμοὶ των ἐπαυξάνονται· κύπτουσι τὴν κεφαλὴν· οἱ τολμηρότεροι ἀφικνοῦνται ἰπτάμενοι, δὲν τολμῶσιν ὁμῶς νὰ παραμεύωσιν.

Ἐμπρός, τὰ στρουθία μου εἰσὶ θύματά τινος

έτοιμος, επί τέλους, να συμμορφωθῶ πρὸς τὴν ἐπιθυμίαν σας ἐν μοί ἐπιτρέπτε να νυμφευθῶ τὴν Δδα Ἀλίκη Πουαρσόν· δὲν ἔχω πλέον να σᾶς εἶπω τί εἶναι αὐτὴ ἢ νεάνις· τὴν ἠγάπησα διότι τὴν εὔρον ἀνταξίαν ὑμῶν, μητέρα μου καὶ ἐμοῦ μετ' αὐτῆς εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ εἶμαι εὐτυχής· θὰ ἔχῃτε θυγατέρα ἢ ὅποια θὰ σᾶς σέβηται ὡς ὁ υἱὸς σας, ἢ ὅποια θὰ σᾶς ἀγαπᾷ, θὰ σᾶς περιποιῆται· ἀμέσως θὰ ἔχῃτε να ἀγαπάτε δύο τέκνα ἐπὶ πλέον· ὁ μικρὸς Ἀνδρέας δὲν θὰ εἶναι μόνον ἡ χαρὰ τῆς θείας του, ἀλλ' ὡσαύτως ἡ χαρὰ τῆς μάμμης του. Μαζί με αὐτὸν καὶ ἐκείνην, ἡ εὐτυχία θὰ ἐπανέλθῃ ἐν τῷ οἴκῳ μας.

Ὁ νεανίας ἀδημονῶν ἐζήτηε να μαντεύσῃ τὴν σκέψιν τῆς μητρός του ἐν τῇ ἐκφράσει τῆς φυσιογνωμίας του. Ἀλλὰ τὸ πρόσωπον γαλήνιον, οὐδὲν ἔλεγε· μόνον οἱ ἀναπαλμοὶ τοῦ στήθους προεβίβον σφοδρὰν συγκίνησιν.

— Λοιπὸν, ἀγαπητὴ μου μητέρα, ἠρώτησεν ἡσύχως ὁ τραπεζίτης.

— Λοιπὸν, εἶπεν ἡ Κα Λεβρέν, διὰ φωνῆς τρεμουσῆς ὀλίγου, ἀγαπᾷς τὴν Δδα Πουαρσόν καὶ θέλεις να τὴν νυμφευθῆς;

— Ναί, μητέρα μου, ἡ κανένα λόγον δὲν θὰ μοὶ κάμειτε πλέον περὶ γάμου· οὐδέποτε θὰ νυμφευθῶ.

— Τὴν ἀγαπᾷς, Κάρολε· ἀλλ' ἐκείνη, σὲ ἀγαπᾷ;

— Δὲν μοὶ τὸ εἶπε καὶ δὲν τὴν ἠρώτησα, μητέρα μου· ἀλλ' ἠδυνάμην να μαντεύσω ὅτι τὰ αἰσθήματά της ἀντεπεκρίνοντο πρὸς τὰ ἰδικά μου.

Ἡ Κα Λεβρέν ἔμεινε πρὸς στιγμὴν σκεπτικὴ. Δάκρυα ἔρρεον ἐπὶ τῶν ὠχρῶν παρεῖών της.

— Υἱέ μου, ἀγαπητόν μοι εἶπε, τέκνον, διὰ φωνῆς πνιγομένης ὑπὸ τῆς συγκινήσεως, ἡ ἀνάμνησις τοῦ πτωχοῦ μου Γεωργίου καὶ ἐκείνης ἣν ἠγάπησε συνηγορεῖ εὐγλωττῶς, εὐγλωττότερον ἴσως καὶ σοῦ, ὑπὲρ τῆς Δδας Ἀλίκης Πουαρσόν· νυμφεύθητι αὐτήν. Εἰς τὴν νεαράν ταύτην γυναῖκα ἦν θὰ ὀδηγήσῃς εἰς τὸν οἶκόν μας, ἡ μήτηρ σου θὰ ἀνοιξῇ τὴν ἀγκαλίαν της.

Ὁ νεανίας δὲν ἠδυνήθη νὰ συγκρατήσῃ κραυγὴν εὐτυχίας. Περιέβαλε τὴν μητέρα του διὰ τῶν βραχιόνων του, καὶ ἐπὶ μακρὸν περιπτυσσόμενοι ἀλλήλους, ἀντήλασσον φιλήματα.

— ὦ! μητέρα μου, καλὴ μου μητέρα, ἔλεγεν ὁ Κάρολος, πόσον θὰ σὲ ἀγαπῶμεν πόσον θὰ σὲ λατρεύωμεν!

Ἡ Ἀλίκη Πουαρσόν κατῴκει εἰς τὴν οἰκίαν εἶθα ἔσχε τὴν δυστυχίαν να ἀπολέσῃ τὴν μητέρα της καὶ τὸν πατέρα της· δὲν κατείχε τὸ αὐτὸ πάτωμα, ἀλλ' ἐν μέτριον οἶκῳ εἰς τὸ τρίτον, ἐπὶ τῆς αὐλῆς.

Τὸ οἶκημα τοῦτο συνέκειτο ἐκ τριῶν δωματίων· ἐνὸς κοιτῶνος, μιᾶς τραπέζαρίας καὶ ἐνὸς μικροῦ μαγειρείου. Ἡ ἐπίπλωσις δὲν εἶχε τι τὸ πλούσιον, ἀλλὰ διετηρεῖτο ἐν διαρκείᾳ καθαριότητι· οὐδαμοῦ κηλίδες, οὐδὲ κόνις. Ἡ καθαριότης αὕτη καὶ ἡ τάξις, ἣτις ἐβασίλευεν εἰς τὸ κατάλυμα τῷ ἔθιδον ὄψιν χαροποιᾶν.

Εἰς τὸν κοιτῶνα, μετὰ τοῦ ὁποίου συνέχετο ἐν καλ-

λυτήριον, ὑπῆρχεν ἐπίσης ἡ σιδηρὰ κλίνη τοῦ μικροῦ Ἀνδρέου. Εἰς τὴν τραπέζαρίαν, λίαν εὐρύχωρον καὶ καθ' ὀλοκληρίαν φωτεινὴν, εἰργάζετο ἡ νεάνις.

Κατὰ τὴν στιγμὴν καθ' ἣν εἰσδύομεν παρ' αὐτῆς, ἡ Ἀλίκη ἐνησχολεῖτο να στολίσῃ, δι' ἕνα ἐμπορευόμενον τῆς ὁδοῦ Paradis-Poissonniere, δύο δοχεῖα λίαν κομψά. Εἰς μίαν γωνίαν τοῦ δωματίου, καθήμενος ἐπὶ τάπητος, ὁ μικρὸς Ἀνδρέας ἐπαίξε με δάμνινα ἐν ᾧ ἐκράτει εἰς ἕνα τῶν βραχιόνων του ἕνα παραγκιόζην καὶ ἕνα παλικάσιον.

Πρὸ μικροῦ εἶχε σημάνη ἡ δεκάτη ὥρα.

Ἐκτύπησαν ἑλαφρὰ εἰς τὴν θύραν τοῦ οἰκήματος, ἣτις δὲν εἶχε κώδωνα.

Ἡ νεάνις ἠέρθη, σκεπτομένη ὅτι θὰ ἦτο ἐπιστολή τις, ἣν θὰ ἔφερεν ἡ θυρωρὸς, ἠνοιξεν, πάραυτα δὲ ὠπισθοχώρησεν ἐντρομος διότι εἶδεν ἐνώπιόν της, τὸν Κάρολον Λεβρέν, ὅστις εἰσέδυσεν εἰς τὸ οἶκημα, κρατῶν τὸν πῖλον εἰς τὴν χεῖρα.

— Ὑμεῖς, κύριε, ὑμεῖς ἐδῶ! ἀνεφώνησεν ἡ νεάνις διὰ τεταραγμένης φωνῆς καὶ δι' ὕφους ἐπιπληκτικοῦ ἐν τούτοις σᾶς εἶχον παρακλήσῃ, ἰκετεύσῃ μάλιστα, να μὴ ζητήσετε πλέον να με ἐπανιῶντε. Θεέ μου, ἀλλὰ τί θέλετε λοιπὸν να λέγουν δι' ἐμέ;

Ἦτο τρομερὰ ὠχρὰ καὶ τὸ ἐκπληκτικὸν βλέμμα της, προσηλωμένον ἐπὶ τοῦ νεανίου, εἶχεν ἔκφρασιν ἀλγεινὴν.

Ὁ Κάρολος ὄθησε τὴν θύραν, χιρῶς να τὴν κλείσῃ ἐντελῶς.

— Δνὶς Ἀλίκη, ἤρξατο, προχωρῶν κατὰ δύο βήματα.

Τρέμουσα ὡς τὸ φύλλον, ὠπισθοχώρησε μέχρι τοῦ βάλθους τῆς αἰθούσης.

— Δνὶς Ἀλίκη, ἐπανέλαθεν ὁ Κάρολος, μὴ τρομάζετε καὶ μὴ με παρατηρεῖτε με τὸ δυσμενὲς ἐκεῖνο ὕφος τὸ ὁποῖον με λυπεῖ· θὰ με συγχωρήσετε, διότι ἐτόλμησα να παρουσιασθῶ ἐνώπιον ὑμῶν, ὅταν μάθῃτε τὸ αἷτιον τῆς ἐπισκέψεώς μου. Θὰ σᾶς εἶπω λοιπὸν σήμερον ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον τὴν τελευταίαν Κυριακὴν δὲν ἠδυνάμην να σᾶς ἀνακοινώσω.

— Ὅχι, μὴ μοῦ λέγετε τίποτε, κύριε, δὲν θέλω, ὀφείλω να μὴ σᾶς ἀκούσω· σᾶς καθικετεύω, ἀποσυρθεῖτε!

— Παρ' ὅλον τὸ σέβας πρὸς ὑμᾶς, δνὶς, δὲν δύναμαι να σᾶς ὑπακούσω.... Ἄ! δὲν δύναμαι να φυλάξω ἐπὶ περισσώτερον χρόνον τὰς λέξεις ταύτας, αἵτινες ἀνέρονται ἤδη εἰς τὰ χεῖλη μου. Δνὶς Ἀλίκη, σᾶς ἀγαπῶ, σᾶς ἀγαπῶ!

— Σιωπήσατε, μὴ λέγετε τοῦτο, εἶνε ψευδές! ἀνεφώνησεν ἐκπληκτος.... Ἄχ! Θεέ μου, Θεέ μου, θέλει λοιπὸν να καταστῶ διὰ παντὸς δυστυχής!

(Ἐπεταὶ τὸ τέλος)

Κ. Κ.

ΝΙΚΟΛΑΟΥ

ΔΙΑΠΡΕΠΗΣ ΕΛΛΗΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΗΣ.

du G^d Opéra "ALLA SCALA" de Milan

et des G^{ds} Concerts Lamoureux de Paris.

Ὁ κατ' αὐτὰς διατρίβων παρ' ἡμῶν.